

ҚУТЛОВ

Ҳар йили жумҳуриятимизда ўнлаб нарийблар ҳақиқатининг қондириш маънасида минглаб номда ва миллионлаб нусхаларда илмий, бадиий ва оммабоп китоб ва рисоаларни чоп этиб келаяпти. Ноширлик индустрияси маъмулиятини қийин ва айни вақтда шарафли насаб. У тинимсиз меҳнат, ижодий изланиш ва фидойиликни талаб қилади. Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган ана шундай ноширлардан бири Ибн Сино номидаги табиёт нашриётида кўп йиллардан буён барокали меҳнат қилиб келатган Обиджон ака Аҳмаджоновдир.

Обиджон жуда ёшлигида мусаввирликка қизиқди. Тошкентдаги Республика рассомчилиги билим юртини муваффақиятли тамомлагач,

атоқли рассом, профессор Малик Набиев устозлигида кўп нарсани ўрганди. Кейин Г. Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриётида, Ўзбекистон Телевидение ва радиоси Давлат Қўмитасида,

ри орасида катта ҳурмат-эътибор қозонди. Таниқли рассом фаолияти жараёнида бир қанча шоғирлар ҳам еттиштирди. Ёш китоб безакчи-графиклари Муҳтарам Эргашева, Х. Худойбердиев

да, Э. Охунваннинг «Кўнгил мулки» (Ўзбекистон нашриёти), «Бухорода Берлинга» (Г. Ғулом номидаги адабиёт нашриёти), «Ажойиб гуллар» («Фан» нашриёти), Теша Сандалининг «Сурхон

газма ва кўрикларда китобларга ишланган расмлари ва безаклари, плакатлари, ўзига хос асарлари билан қатнашган ва бир қанча совринлар, ёриклар билан мукофотланган. Хусусан, Урта Осиё ва Қозғоғистон жумҳуриятларида «Китоб санъати» номи билан ўтказиб турилган кўрик-танловларда профессор Ю. Отабековнинг «Ибн Синонинг илмий асосланган қиёфасини яратиб», профессор Н. Мажиновнинг «Ибн Синонинг неврологига оид қарашлари», Т. Пўлатовнинг «Тошкент вилоятидаги доривор ўсимликлар» китобларида ишланган расмлар ва бир қанча плакатлари муносиб тақдирланган.

Тошкент «Китоб» нашриёт матбаа бирлашмасига қарашли Ибн Сино номидаги нашриётнинг меҳнат жамоаси

айни кунларда ўз меҳнат фахрийларидан бўлган истеъжод соҳиб Обиджон Аҳмаджоновнинг 60 йиллик тўғилиш юбилей тарғдулини кўрмоқда. Обиджон ака жонқур ходим, камтар инсон ва меҳрибон, оила бошлиғи, Рафикас Шафратхон опа — Тошкент нармалган кўрик-танловларда ишлаб чиқариш бўйича муҳандис. Қизлари Шоҳида — боғчада тарбиячи, Шоҳира — газ иншоотларини лойиҳалаш илмгоҳида конструктор, Мухтабар — шаҳар шифокорларининг бирида ишлайди.

Биз Обиджон акага узоқ умр, оиласига тинчлик-хотиржамлик ва янги ижодий ютуқлар тилаймиш.

Н. АБДУЛЛАЕВА.

НОШИР, МУСАВВИР

«Ўзбекистон» нашриётида етакчи рассом бўлиб ишлади. Мана, қарийб 20 йилдирки, Обиджон ака Ибн Сино нашриётининг бадиий-графика бўлимини бошқаради. У ўзининг бой тажрибаси, истеъдоди ва меҳнат-севарлиги билан касбдошлар

ва бошқалар шулар жумласидандир.

О. Аҳмаджонов безак ишлаган китоблар рўйхати анчагина катта. Булар сиёсий, бадиий, табиий ва бошқа соҳаларга оид адабиётлардир. Ф. Назруллаев, Б. Бекназаровнинг «Самода ва замин-

садолари» асарлари ва табиётга оид юзлаб китоб ва тўпламларга ишланган расмлар юксак истеъжод индустрияли сериографиядан далолат беради.

Обиджон ака жумҳуриятимизда ва бошқа шаҳарларда ўтказиладиган қатор кўр-

садолари» асарлари ва табиётга оид юзлаб китоб ва тўпламларга ишланган расмлар юксак истеъжод индустрияли сериографиядан далолат беради.

Обиджон ака жумҳуриятимизда ва бошқа шаҳарларда ўтказиладиган қатор кўр-

садолари» асарлари ва табиётга оид юзлаб китоб ва тўпламларга ишланган расмлар юксак истеъжод индустрияли сериографиядан далолат беради.

Обиджон ака жумҳуриятимизда ва бошқа шаҳарларда ўтказиладиган қатор кўр-

1991 — АЛИШЕР НАВОЙИ ГИЛИ

МИЛЛИЙ ГУЛШАНДА ВИЛОЯТЛАР БОҒЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг Ижтимоий ривожланиш, фан ва маданият вазирлигида мажлис бўлиб ўтди.

Унда вазирлик ва идораларнинг, шаҳар ва вилоят ободонлаштириш ҳамда маданият бош бошқармаларининг бошлиқлари, маданият ва истироҳат боғларининг директорлари, меъморлар, муҳандислар, агрономлар ва бошқалар қатнашдилар.

Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Э. Самандаров олиб борди.

Унда Тошкентдаги Алишер Навоий номида Ўзбекистон Миллий боғида Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятларнинг боғларини ташкил этиш хусусидаги масала кўриб чиқилди.

Мажлисда Ўзбекистон Президентини И. А. Каримовнинг тақлифига биноан пойтахтимизда Миллий боғ барпо этилганлиги ва унда ўзбек халқининг буюк шоири ва мутафаккири Алишер Навоийнинг улкан ҳайкали қад кўтарганлиги таъкидланди. Эътиборли бўлганки, ундаги боғча вилоятларнинг кўркам чаманга, маданият ва истироҳат боғига айлантириш зарурлиги айтилди.

Мажлис иштирокчилари Ўзбекистон Миллий боғига бордилар. Улар боғдан Тошкент, Самарқанд, Фарғона, Наманган, Андижон ва бошқа вилоятлар учун ажратилган ерларни кўздан кечиришди.

Қорақалпоғистон Республикаси ва ҳар қайси вилоят ўз боғини барпо этиш ишларини яқин бошқариш олиб боради. Ўзбекистон боғида амалга оширилган ишлар «Наврўз» байрамига тугалланади. Шундан кейин иқлимчи боғчи бошланади. Ҳар бир вилоят ўзига хос лойиҳа ва режа асосида ўз боғини бунёд этади.

Уларнинг ҳаммаси анвойи гуллар ва яшил либосга бурланган бир бутун маданият ва истироҳат боғи мажмуини ташкил этади. Боғда Шоирлар ҳибонини барпо этиш хусусида ҳам фикр билдирилди.

(ЎЗАТА).

• Вилиб қўйган яхши

ДОНИШМАНДЛАР БИСОТИДАН

Батлимус? ҳақиқат айтиди:

Фахр ва идрок оқил, қобил инсоннинг саодатидир. Хушбахт одам элнинг нисол ва саводидан ярат олади. Бир одамнинг ноқуш ишларидан эл ибрат олса, у бадавхт одамдир.

Сукрот? ҳақиқат айтиди:

Агар биронинг ўзини яхши дўст қилиб олмоқчи бўлсангиз, аввал унинг тарбияси ҳолини шундай ўрганинг: биринчидан у қилиш ёки қилма қилмада қандай муомалада бўлган? Иккинчидан, қариндош ва урқоқлари унинг муомаласидан рози бўлганми? Учинчидан, ёшлар даврида одамлар муҳаббатини қозона олганми? Тўртинчидан, қимдир унга яхшилик қилган бўлса, у миннатдор бўлганми? Ўқимчилик ахшилик қайтарганми? Бешинчидан, найф-сафо, айб-ишратта берилганми? Худбин эмасми?

Найт:

Чин, самимий дўст, ки тошмоқчи қилиш.

Гар тошласанг, сурми қил қўлга илти.

Табиатни асрайлик, авайлайлик!

Х. СОЛИХОВ олган сурат.

ХАЙРИЯ КОНЦЕРТИ

ЯҚИНДА Ленин номи Халқлар Дўстлиги саройида Ўзбекистон ногиронлар, жамияти Марказий қўмитасига бағишланган хайрия концерти бўлиб ўтди. Унга тақлиф этилган 4,5 мингдан зиёд ногиронларга бағиш тақдирномалар тарқатилди.

Хайрия кечасида Ўзбекистон ногиронлар жамияти вакиллари Соҳиб Убайдулла, Тоҳиржон Нейматов жамиятининг фаолияти ва келгуси режалари тўғрисида сўзлаб бердилар. Ўзбекистон телевидениеси диктори, Муслимбек Йўлдошев, Ўзбекистон халқ артисти Толиб Хонжов, Ўзбекистон халқ депутати Дадақон Ёқубов, кеча қатнашчиларини қизини қутқалди.

М. Турғунбоева номидаги «Баҳор» шушга ва рақс халқ ҳамда «Наво» дасталарининг рақоси ва хонандалари, халқ

қоғизи Шерали Жўраев, Ўзбекистон халқ артисти Ғуломжон Ёқубов, «Қизилқўш» кўриқ-танлови совриндори Обид Асомов, Қозғоғистонда ўтказилган «Олтин қанот» кўриқ-танлови ғолиби Юлдаш Усмонова ногиронлар хаста дилларини шод этидилар. Шоир Муҳаммад Юсуф янги аъзан шайрини ўқиди, экстра-сенс Абдуғаффор Абдуллаев даволаш сансларини ўқизди.

Хайрия кечасида Тошкент самолётсозлик бирлашмаси, Туркистон ҳарбий маъзеси, Тошкент шаҳар «Меҳрибонлик» жамияти, Тошкент бирлиси жамоалари катта миқдорда пул маблағлари ҳамда вилоят ишлар уюшмаси 21 минг сўмлик телефакс қада этидилар.

М. СУЛАЙМОНОВ.

• ТАБИАТ ВА ИНСОН ПОЧТАСИДАН

ХАЗОННИ ЗИНҲОР ЁҚМАНГ!

УЛКАМИЗДА олтин куз ҳам тугамоқда, ҳазонрезгилик охирига яқинлашмоқда. Қиш даракчиси — дастлабки қор бутун борлигини бироз бўлса ҳам оппоқ кўрпа билан қоплади. Ленин ҳамма дархатлар ҳам ўзларининг олтин рангга кирган либосларини етганларига йўл. Малик куз шабадасида тўқилган баргларнинг шитирлаши, ҳали ҳам давом этапти.

Урмонлару боғлар, ҳибоблар устини қоплаган олтинранг ҳазон ҳам ўзининг ёрқин, бетанрор рангини кўзга кўрмоқда. Уларни ҳам сақлаш, бирор юмуш учун ишлатиш керак. Ленин бизда кўпича бундай бўлмайдилар. Тўқилган баргларини бир ерга тўплаб, ёндириб юбориш ҳоллари тобора кенг урмоқда. Бунинг сабабини сўрасангиз атроф тоза бўлсин учун шундай қилиш керак, деб жавоб берадилар.

Аслида-чи? Аслида бу билан тевакар-атроф тоза, мусофқ бўлиб қолмайди. Аксинча бўлади. Энг муҳими бундай табиий жараёнларга ўрин тўқиди бўлмас даражада эиён етказилди. Шаҳардаги боғлар, ҳибоблар, дархатзорларда ҳам табиий жараён муттасил давом этади. Бу ерларда ҳам турлитуман, сонсиз-саносиз, ҳатто киши кўзига кўринмайди-ган жониворлар ишайди. Ҳазон йиғиш давомида буталар ва дархатлар тағдидаги ўсимлик чириндилари ҳам қиртишлаб олинади.

Ҳазонни тўплаб ёқиб юбориш тарғифдорлари бу билан тупроқнинг муайян даражада қишқоқлашиши, ҳосилдорлиги камайиши мумкинлигини ҳисобга олмайдилар. Чўқини ҳазон ҳам қиш билан чириб, ўсимликлар учун зарур бўлган ўғитга айланади. Тупроқ билан ўсимликлар ўртасида шундай йўл билан модда алмашиш давом этади. Дархатлар ва ўсимликлар аса ўз барглари билан унинг айрим қисминини қайтаради. Бунинг учун ҳазон парчаланиши, чириниши айланиши керак. Табиатда доим бўлиб келган, ҳозир ўрмонларда ҳам шундай бўлмоқда.

Боғлар, дархатзорлар кузда ҳам худди баҳордагидек баргларнинг хушбўй ҳиди билан қопланган бўлади. Тўқилган барглар ҳам кишининг асаб тўғилмасини тинчлантирадиган физиологик фаол моддалар ажратди.

Қисқаси, ҳазон ахлат эмас, балки ўсимликларнинг беамол ўсиши учун зарур бўлган экологик тузилма. Қисқаси, Чириб, органик ўғитга айланиб, тупроқни бойлатади. Ҳазон тупроқ устида қатлам ҳосил қилиб, ўсимликларни совуқдан сақлайди, совуқ уришнинг олдини олади. Шунинг учун ҳам кўпича ҳазон гуллар, тоқлар устига уюб қўйилади.

• Фойдали маслаҳатлар

Ҳазон қатлами баҳорда ва қишда тупроқнинг сув режими тартибга солиди. У пўқак сингари намни ютиб, кейин уни ўсимликлар илдизларига беради. Тўқилган барг йилнинг ҳарқандай вақтида ҳам тупроқни зичлаштиради. Зичланган тупроқ аса ўқиб бўлади, ҳосил бермайди. Бундай тупроқда қувалчанг, кўпоқчилар, турли хил ҳашоратларнинг туҳуми бўлмайди, микроорганизмлар ҳам бўлади. Буларсиз аса тупроқ ҳосилдор бўлмайди. Ҳазон қатлами уларни сақлайди, узсиз олий ўсимликларнинг қуви ўсимликлар, замбуруғлар билан алоқаси бўзилади. Ҳазон ёқиб юборилса турли хил захарли ва уларнинг кушандаси бўлган фойдали ҳашоратлар ҳам ўлади. Бундан ҳашоратхўр паррандалар ҳам озуқа базасидан маҳрум бўлади. Уларнинг ҳам йўл бўлиб кетиш хавфи туғилади. Қаранг, биргина ҳазон қатламининг бўлмаслиги, тўғирроғи уни ёқиб юбориш ўрни тўқиди-бўлмас йўқотишларга сабаб бўлиши мумкин экан.

Ҳазонни тўплаб, ёқиб юборишнинг зарари фақат

шулар билангина тугамайди. Бу об-ҳазоннинг ифосланишига ҳам олиб келади. Уларнинг тутуни таркибиде унга яқин зарарли моддалар бўлади. Карбонад ангидрид, азот ва олтингурут оксидлари, спирт, кетонлар, феноллар, аммиак, тўқилган, тўқилмаган ва ҳидли углеводлар ва бошқалар шулар жумласидандир. Агар ҳазон ёқилган гулханага полиетилен пленкаси, пенопласт ва бошқа суғий материаллар тўқиб қолтудек бўлса ҳавода шундай моддалар пайдо бўлиши мумкин-ки, улар ирсий тузилмаларга, эвронин ҳолатдаги организм ривожига салбий таъсир қилади, инсонлар ва ҳайвонларда зарарли ишлар, нафас сиғиш, аллергия касалликлари пайдо қилиши мумкин.

Асфальт ва устига бошқа хил қаттиқ қопламалар ёқилган йўллар, йўлкаларга тушган ҳазонни, албатта, супуриш керак. Ҳибоблар, гулзорлар, боғлар ва дархатзорларда аса ҳазонга тегишли, фақат шох-шабадаларини йиғиш ва ахлатга қўйиш мумкин. Асфальт устида йиғиб олинган ҳазонни ҳам асло ёқмасдан, дархатлар, буталар устига тўплаб қўйиш, гуллар устига тўқиб керак.

Ҳазондан компост тайёрлаш мумкин. У ҳар хил қўчатлар, айниқса, манзарали ўсимликлар ва гуллар учун ажайиб ўғит бўлади. Бундай компост тайёрлаш унча маънақатли ҳам эмас, маблағ ҳам талаб қилмайди. Бунинг учун махсус ўра қилинади. Унга бостирилган ҳар бир ҳазон қатламини устига қалин тупроқ тўқинади ва сув қўйилади. Бир йилдан кейин аса компост тайёр бўлади.

Ҳазонни ёқиб умуман мумкин эмас. Табиат неъматларидан бири бўлган ҳазонни ҳам ўрнида ишлатиб олиш лозим. Бу атроф-муҳит мусофқолиги учун ҳам, табиат учун ҳам жуда муҳим эканлиги, инсон ақлини қайғуриб қўйган асдан чиқармаслик керак.

Ҳазонни зинҳор ёқманг!

(«Наука и жизнь» ойномаси материаллари асосида).

ЖЕНЬ-ШЕНЬ —

ХАЕТ ТОМИР

БУНДА 4000 йил муқаддам женьшень шарқ халқ табобатчилигида жуда муҳим ўринни эгаллаган эди. Хитой табоблари уни турли-туман хасталиклари даволовчи дори, кесаларни ешатирувчи қувват манбаи сифатида ишлатганлар.

Женьшеннинг Тибет табобатида ҳам аҳамияти катта бўлган. Уни табиблик билан шуғулланувчи, Тибетнинг мартабали уламолари ўз қўллариде сақлаганлар. Ҳ аср-

нинг бошларида Урта Осиёликлар ҳам женьшень тўғрисида яхши билишган. Буюк табиб Абу Али Ибн Сино ҳам бу ҳақда ўз китобиде муфассал ёзган. Ҳозирги даврда женьшень ҳақида ёзилган асарларнинг сонини бир ярим мингдан ошиб кетган деган маълумотлар бор. Ҳозирда женьшеннинг уч тури маълум: 1. Оддий женьшень — Хитойнинг шаррий-шимолида, Қурьияда, Японияда ўсади. 2. Америка женьшени — Канада ва АҚШнинг шимолида ўсади. 3. Сохта женьшень — Шимоллий Ҳиндистонда, Непал, Ҳинди-Хитой, Таиланд ва Хитойнинг гарби-жанубида ўсади.

Б. Тургулов тайёрлаган.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРИШЛАР

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИНИНГ

ДЕКАБРЬ ОИИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

- 1/XII — КУЛГИ КЕЧАСИ
- 3/XII — ГҒУЗЛАР ВА МИРШАБЛАР
- 4/XII — ЛАҚМА КҒУВ
- 5/XII — ҚОҶҚОН
- 6/XII — ПАРАНЖИ СИРЛАРИ
- 7/XII — АЛДАГАНИ ХОТИН ЯХШИ
- 8/XII — ОТАСИННИНГ ҚИЗИ
- 10/XII — ИСКАНДАР
- 11/XII — МАЙСАРАНИНГ ИШИ
- 12/XII — АЛДАГАНИ ХОТИН ЯХШИ
- 13/XII — ГҒУЗЛАР ВА МИРШАБЛАР
- 14/XII — ОТАСИННИНГ ҚИЗИ
- 15/XII — КУЛГИ ВА ҚҒШИҚ КЕЧАСИ
- 17/XII — ЗИЕФАТ
- 18/XII — ИСКАНДАР
- 19/XII — АЛДАГАНИ ХОТИН ЯХШИ
- 20/XII — МАЛИКА ТУРАНДОТ (премьера)
- 21/XII — МАЛИКА ТУРАНДОТ (премьера)
- 22/XII — ОТАСИННИНГ ҚИЗИ
- 24/XII — ҚОҶҚОН
- 25/XII — ПАРАНЖИ СИРЛАРИ
- 26/XII — ЛАҚМА КҒУВ
- 27/XII — ГҒУЗЛАР ВА МИРШАБЛАР
- 28/XII — АЛДАГАНИ ХОТИН ЯХШИ
- 29/XII — КУЛГИ ВА ҚҒШИҚ КЕЧАСИ

Спектаклар соат 18.00 да бошланади.

Телефон: 44-11-70.

Ўзбекистон республикаси Маданият вазирлиги Ўзбекистон давлат эстрадасининг концерт-гастроль бирлашмаси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ХАЛҚЛАР ДҒСТЛИГИ САРОИДА

29 ноябрь соат 19.00, 30 ноябрь соат 15.00 ва 19.00, 1 декабрь соат 15.00 ва 19.00 да ЯНГИ ПРОГРАММА

«О—Б»

(ОБИД—БОТИР)

ТВ КҒРСАТАДИ ТОМОШАДА ҚАТНАШАДИЛАР: Обид АСОМОВ, Ботир МУҒАММАДХҒЖАЕВ, Соҳиб МАМОСОЛИЕВ ва бошқалар. Чипталар соат 11.00 дан сотилади.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДҒСТЛИГИ САРОИДА

7, 8, 9, 10 ДЕКАБРЬ СОАТ 15.00 ВА 19.00 ДА

«КУЛГИ ВА ҚҒШИҚ КЕЧАСИ»

ҚАТНАШАДИЛАР:

«Қишқичи-90» кўригининг ғолиби

ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОВ

Ботир ЗОКИРОВ кўригининг ғолиби, хушновоз хонанда

Азиз МУЛЛАХОНОВ

ДАСТУРНИ УТКИР СИДДИҚОВ ОЛИВ БОРАДИ.

Чипталар соат 11.00 дан бошлаб сарой кассаларида, метронинг «Пахтакор», «Октябрь инқилоби» ва «Максим Горький» бекатларида сотилади. Телефон 45-92-13.

ПАХТА ЕТИШТИРИШ ХҒЖАЛИКЛАРИНИНГ РАҒБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Жумҳуриятимиз Президентини фармонларига биноан етиштирилган умумий ҳосилнинг 5 фоизи ва режадан ортиқ йиғиб олинган пахтанинг 100 фоизи хўжаликлар ихтиёрида қолади.

Шуни инобатга олганда ишончимиз комилки, ҳар қайси хўжалик учун қандай қилиб ҳам ашёдан ип-газлама ишлаб чиқариш мумкинлиги юзасида келди.

Хўжаликларнинг ишбилармон раҳбарлари жамоа ва шўро хўжаликлариде (ҳом ашёдан чип, сурп ва ип ишлаб чиқариш учун кичик корхоналарини қуришга киришди).

Шу корхоналарда ишлаш учун

ишчилар

ТОШКЕНТ ШАҒАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ

БОШҚАРМАСИНИНГ

16-ХУНАР—ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИДА ҒҚТИЛАДИ

Сиз, ҳурматли хўжалик раҳбарлари билим юрти билан хўжалик ҳисобиде битим тўзган ҳолда, ишсиз юртдан қизларни билим юртига Ғқитишга юбориб, 10 ойдан кейин юқори малакали ип йигирувчиларга, калаваловчиларга, пиликловчиларга, тўқувчиларга ва уста ёрдамчиларга эга бўлиб, кичик корхоналарини унумли ишлаши таъминлайсиз.

Ғқитиш давомида наазарий дарслар билим юртида, амалий дарслар аса Тошкент шаҳар ип газлама ишлаб чиқариш бирлашмасида юқори малакали устозлар ёрдамида олиб борилади.

Уқувчилар билим юрти томониде ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юрти манзилгоҳи: 700100, Тошкент шаҳри, Фрунзе ноҳияси, Абдулла Қаҳҳор кўчаси, 34-уй. Телефонларини: 55—44—85, 55—44—16, 55—44—96.

Транспорт воситалари: Жанубий темир йўл вокзалиде: 7, 24, 28-трамвайлар; 57, 38, 40-автобуслар; 2-троллейбус биле «Фрунзе савдо маркази» бекатига қорилади.

Шимоллий темир йўл вокзалиде: 2, 80-автобуслар; Тайёрақдан 14-троллейбус; 11, 7, 45-автобуслар.